

सांगली जिल्ह्यातील कवठे पिराण, ऊरुण
इस्लामपूर, आष्टा, कसबे डिग्रज व बोरगाव या
गावांतील क्षारपड खराबा क्षेत्राची सुधारणा
करणेसाठी पथदर्शी भूमिगत चर योजनेस
प्रशासकीय मान्यता प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्र. सीडीए-२०२१/प्र.क्र. ३७/२१/लाक्षेवि(कामे)

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : २३ जून, २०२१.

संदर्भ : जलसंपदा विभागाकडील शासन निर्णय क्र. सिडीए२०१८/प्र.क्र. १५२/१८/लाक्षेवि(कामे),
दि. २१/०७/२०२०.

प्रस्तावना :-

अधीक्षक अभियंता व सहसंचालक, पाटबंधारे संशोधन व विकास संचालनालय, पुणे अंतर्गत पाटबंधारे संशोधन विभाग, पुणे या कार्यालयांतर्गत मोठ्या व मध्यम प्रकल्पांच्या कालव्याच्या लाभक्षेत्रात बाधित क्षेत्राचे निश्चितीकरण करून बाधित क्षेत्र निर्मूलनाचे काम केले जाते. अश्या खारवट व पाणथळ झालेल्या जमिनीची सुधारणा करणे आवश्यक ठरते. अन्यथा त्या लागवडसाठी अयोग्य होतात व उत्पादनात घट होते.

जलसंपदा विभागाच्या मोठ्या व मध्यम प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील क्षारपड /खारवट जमिनींचे सर्वेक्षण व चर योजनांची कामे शासनाच्या निधीतून करण्यात येतात. तथापि, खाजगी व सहकारी उपसा सिंचन योजनांच्या लाभक्षेत्रातील जमिनीकरीता फक्त सर्वेक्षण शासनाच्या निधीतून करण्याचा निर्देश यापूर्वी शासनाने आहेत. ही तफावत दूर करण्यासंदर्भात विविध लोकप्रतीनिधींची निवेदने, विधान मंडळात तारांकीत प्रश्न, (आश्वासने), अर्धातास चर्चा इ. उपस्थित करण्यात आले होते. वास्तविक खाजगी व सहकारी उपसा सिंचन योजना या शेतकऱ्यांनी एकत्र येऊन स्वखर्चाने उभारून चालविण्यात येतात. त्यामुळे उपलब्ध पाण्याचा वापर होण्यास तसेच शासनाचा याकामी होणारा खर्च वाचविण्यास सहाय्य होते. राज्याच्या कृषी उत्पन्नात व सकल घरेलू उत्पन्नात (GDP) वाढ होते. अनेक योजना ३०-४० वर्षांपासून कार्यरत आहेत. या योजनांच्या लाभक्षेत्रातील जमिनीचा प्रकार, निचरा होणारा भुस्तर नसणे, मातीची गुणवत्ता इ.अनेक बाबींमुळे कालांतराने जमीनी क्षारपड होण्याचे प्रमाण वाढले आहे. त्यांच्या सुधारणेसाठी शासन स्तरावरून निधी उपलब्ध होत नसल्याने जमीन विनावापर राहतात, जलसंपत्ती वाया जाते. पर्यायाने शेतकऱ्यांना व राज्याला मोठे नुकसान होते. या परिस्थितीचा गांभीर्याने विचार करता शासनाने दि. २१.०७.२०२० च्या शासन निर्णयानुसार खाजगी व सहकारी उपसा सिंचन योजना शासनाच्या निधीतून करण्याचा निर्देश दिलेले आहेत..

कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे संशोधन विभाग, पुणे या कार्यालयाने संशोधनांतर्गत अशा खाजगी व सहकारी उपसा सिंचन योजनांच्या लाभक्षेत्रातील क्षारपड व पाणथळ जमिनी निर्मूलन करण्यासाठी भूमिगत चर योजनेचे पथदर्शी प्रकल्प म्हणून योजना प्रस्तावित केलेली आहे. भूमिगत चर

योजनेमुळे शेतजमीन संपादित करावी लागत नसल्याने व शेतजमिनीच्या किंमती सध्यास्थितीत वाढत असल्याने खाजगी व सहकारी उपसा सिंचन योजनांच्या लाभक्षेत्रातील शेतकऱ्यांच्या क्षारपड जमिनीचा पोत सुधारण्यासाठी खराबा व क्षारपड क्षेत्र निर्मुलना करण्यासाठी भूमिगत चर योजनांना (Sub surface Drainage Scheme) प्रशासकीय मान्यता देण्याचे प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधिन होता. याबाबत पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

क्षारपड जमिनीचा पोत सुधारण्यासाठी खराबा व क्षारपड क्षेत्र निर्मुलना करण्यासाठी सांगली जिल्ह्यातील खालील नमूद पथदर्शी भूमिगत चर योजनेस (Sub Surface Drainage Scheme) जलसंपदा विभागाकडील शासननिर्णय दि. २१/०७/२०२० चे पालन होईल या अटीच्या अधीन राहून याद्वारे प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	चर योजनेचे नांव	बाधित क्षेत्र (हेक्टर)	कामाप्रित्यर्थ अंदाजित रक्कम (रु. कोटी)	अनुषंगीक खर्चाची अपेक्षित (१% Insurance, १२% GST, ३% Contingencies, व २% W. C. Establishment, इ.) रक्कम (रु. कोटी)	एकूण प्रशासकीय मान्यतेची अंदाजित किंमत (रु. कोटी)
१	२	३	४	५	६
१	कवठे पिराण	१२२७.४४	१७.५३	३.०२	२०.५५
२	ऊरुण इस्लामपूर	८४०.८०	१२.१७	२.०७	१४.२४
३	आष्टा	६९९.८४	९.००२	१.५३	१०.५३
४	कसबे डिग्रज	४७१.८८	६.१४	१.०४	७.१८
५	बोरगाव	१७३.७३	२.०२	०.३४	२.३६

२. सदर योजनेतील कामासाठी शासनाच्या हिश्यापोटी होणारा खर्च “ ४७११ (२७९४) (०२) जलनिस्सारण कामे (०२) (०३) बिगर लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरणांतर्गत जलनिस्सारण प्रकल्प (कार्यक्रम) ” या लेखाशिर्षाखाली करावा.

३. सदरचा शासन निर्णय नियोजन विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्र.८७/१४३४, दि. १७/०५/२०२१ तसेच वित्त विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्र. १६३/व्यय-१२, दि. ३१/०५/२०२१ नुसार मिळालेल्या सहमतीस अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. या कामांना प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता लाक्षेवि (कामे) या कार्यासनाच्या नोंदवही सन २०२१-२२ मध्ये अ.क्र. १ ते ५ वर नोंदविण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यांत आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२१०६२३१५४८३६४३२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि. शा. घाटगे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई - ३२.
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ३) मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई - ३२.
- ४) मा. सभापती, / उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई - ३२.
- ५) मा. उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
- ६) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई - ३२.
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई - ३२.
- ८) मा. मंत्री/राज्यमंत्री, जलसंपदा विभाग यांचे खाजगी सचिव
- ९) अप्पर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अप्पर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) महालेखापाल (महालेखापरीक्षा), महाराष्ट्र - १ / महाराष्ट्र - २, मुंबई.
- १२) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १ / महाराष्ट्र - २, नागपूर.
- १३) अप्पर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) कार्यकारी संचालक, सर्व पाटबंधारे विकास महामंडळ.
- १६) आंतरवित्तीय सल्लागार व उप सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) पाटबंधारे संशोधन व विकास संचालनालय, पुणे
- १८) कार्यासन अर्थ-१, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १९) जलसंपदा विभाग /लाक्षेवि (कामे) कार्यासन संग्रहार्थ.